Raadsinformatiebrief

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Lidmaatschap netwerk kleine gemeenten K80

Adviseur	: B. Pelgrum	**Datum**	: 15 februari 2022
Portefeuillehouder	: E. Weststeijn	**Openbaar**	: Ja

Geachte raadsleden,

Het college van B&W heeft in de vergadering van 15 februari 2022 het besluit genomen in te stemmen met de oprichting van en toetreding tot de 'K80', het netwerk van en voor kleine gemeenten. De jaarlijkse bijdrage van € 2.200 wordt verwerkt in het (voorstel voor de) meerjarenbegroting 2023 e.v. Deze raadsinformatiebrief is bedoeld om u te informeren over de achtergrond van de K80 als nieuwe netwerkpartner voor de gemeente Rozendaal.

Herverdeling Gemeentefonds als eerste aanleiding
In de zomer van 2020 vonden een aantal (loco)burgemeesters en wethouders financiën van kleine gemeenten elkaar in de zorgen rondom de herverdeling van het Gemeentefonds. Op dat moment leek het erop dat de herverdeling zou leiden tot een nadeel voor juist kleine gemeenten: rijksmiddelen zouden verschuiven van oost naar west en van klein naar groot. Het Alle platformen (de grote en middelgrote steden, plattelandsgemeenten, provinciale verbanden etc.) roerden zich, maar het specifieke belang van kleine gemeenten in deze discussie bleef onderbelicht. Simpelweg omdat er voor deze (grote) groep kleine gemeenten geen platform bestond die dit geluid kon vertolken. Om deze lacune te vullen, werkte een niet-geformaliseerde kopgroep van negen gemeenten, waaronder Rozendaal, de afgelopen tijd samen op het dossier van de herverdeling van het Gemeentefonds, gesteund door ruim 50 van de ca. 80 gemeenten uit de doelgroep. Deze kopgroep richtte zich op de rijksoverheid, de VNG, en andere gemeenten en media om het specifieke belang van de kleiner(re) gemeenten te benadrukken. Met onder meer als resultaat een aangenomen motie over het voorstel herijking Gemeentefonds tijdens de ALV van de VNG op 25 september 2020. Het proces rond de herijking van het Gemeentefonds is nog altijd niet afgerond. Maar de groep kleine gemeenten houden elkaar in dit proces vast, omdat zichtbaar is dat dit de positie versterkt.

Bredere lobby en verbreding van de samenwerking: eerste resultaten
De K80 wordt inmiddels standaard uitgenodigd door de VNG als behoefte is van overleg met de netwerken. De K80 was tijdens de kabinetsformatie vaste gesprekspartner voor de VNG bij lobby-gesprekken, samen met de G4, G40, M50 en P10[1]. Ook richting het Rijk werkt de lobby: zo is een K80-afvaardiging in gesprek over de doorontwikkeling van enkele rijkssubsidies, zodat deze ook op de schaal van kleine gemeenten passen. En een groep portefeuillehouders Omgevingswet uit K80-gemeenten is in gesprek gegaan met de bewindspersoon over de kansen en belemmeringen bij de implementatie van de Omgevingswet bij specifiek kleine gemeenten. Naast de lobby werkt de K80 aan onderlinge samenwerking en kennisuitwisseling. Voor Rozendaal is daarbij een voorbeeld dat we uit de groep van K80-gemeenten (benchmark)gegevens hebben verkregen die behulpzaam waren bij het opstellen van onze Digitale Agenda. Inmiddels is, kortom, dus helder dat deze groep kleine gemeenten méér met elkaar gemeen heeft dan alleen het effect van de herverdeling van het Gemeentefonds. Bredere gezamenlijkheid en samenwerking heeft meerwaarde.

[1] G4 = platform van de vier grootste steden; G40 = platform met alle 100.000+ gemeenten; M50 = platform van middelgrote steden; P10 = platform plattelandsgemeenten.

Wenselijkheid lichte formele organisatie
Na anderhalf jaar informele samenwerking blijkt dat een lichte formele organisatie wenselijk is. Tot nu toe is uitsluitend sprake van informele samenwerking. Alle inbreng is 'om niet' en op basis van vrijwilligheid uit met name de negen kopgroep-gemeenten. Dat heeft goed gewerkt, maar kent beperkingen. Om de bestuurlijke en ambtelijke inzet te borgen, om de gemeenten bij elkaar te brengen en te houden, en om de vraag vanuit landelijke ontwikkelingen en netwerken te kanaliseren en te organiseren, is formalisering (met een betaald lidmaatschap) aan de orde. Als platform van kleine gemeente is de K80 uitgegroeid tot een serieuze gesprekspartner voor het rijk en de VNG. Daarom vindt op 25 februari 2022 in een digitale bijeenkomst de formele oprichting plaats van de K80. In totaal 55 gemeenten (tussenstand) wordt op dat moment formeel lid van de K80.[2]

Doel en organisatievorm
De organisatie van de K80 is op twee pijlers gebouwd: belangenbehartiging en samenwerking. In beide pijlers zitten aanknopingspunten naar onderwerpen en belangen die ook Rozendaal raken. Beide pijlers rusten op een 'Agenda K80'. Deze Agenda wordt na de oprichting verder ontwikkeld met de leden. Er wordt gekozen voor een netwerksamenwerking met een lichte organisatievorm (AB en DB) en bescheiden ambtelijke ondersteuning, afkomstig uit de eigen gemeenten. Na de formele oprichting wordt nog voor de zomer van 2022 een bijeenkomst georganiseerd waarin het AB, een nieuw DB, en de begroting voor de K80 wordt vastgesteld. Tot die tijd is er een DB nodig dat – op voordracht – zal worden aangewezen tijdens de oprichtingsvergadering op 25 februari. Het voorstel is om de huidige leden van de kopgroep, dus inclusief de portefeuillehouder uit Rozendaal, tot de vervolgbijeenkomst te benoemen als DB.

Financiële en personele gevolgen
De bijdrage per gemeente aan de K80 is vastgesteld op € 2.200. Dit zijn structurele kosten die we in het voorstel voor de meerjarenbegroting '23 e.v. verwerken bij de post Bestuurlijke samenwerking. Voor 2022 wordt dit bedrag ook ten laste van die post gebracht, wat leidt tot een kleine overschrijding van die post, die naar verwachting binnen Programma 0 kan worden opgevangen.

In de huidige informele situatie (zomer 2020 tot nu) is Rozendaal één van de negen leden van de kopgroep. Rozendaal nam dus ook plaats in de ambtelijke werkgroep. De kartrekkende rol die Rozendaal nu vertolkt als kopgroeplid zal, omwille van roulering en evenwichtige verdeling, overgedragen worden aan andere deelnemende gemeenten in het DB.

Het college van Burgemeester en Wethouders,

Boele Boelens,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

[2] Betreft de stand van 15 februari 2022. Een aantal gemeenten kiest ervoor om (nog) geen lid te worden van de K80, bijvoorbeeld vanwege een lopende herindelingsdiscussie. Enkele andere gemeenten laten de beslissing aan een nieuw college van B&W na de gemeenteraadsverkiezingen. De K80 telde zomer 2020 ca. 83 potentiële leden. Dit aantal is als gevolg van herindelingen per 2022 afgenomen naar een aantal net onder de 80 gemeenten.